

Dünya Kupası Organizasyonlarının Yatırımlar ve Turizm Sektörü Açısından Değerlendirilmesi: 2018 FIFA Dünya Kupası Örneği (Evaluation of World Cup Organizations by Investments and Tourism Sector: Sample of 2018 FIFA World Cup)

* Yusuf ACAR ^a

^a Aksaray University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Guidance, Aksaray/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim

Tarihi: 14.03.2019

Kabul Tarihi: 15.06.2019

Anahtar Kelimeler

FIFA dünya kupası

Turizm

Destinasyon

Yatırım

Öz

Bu çalışma; 1930 yılından beri düzenlendiği destinasyonlara önemli turist akışı sağlayan, etkileri itibariyle önemli sayılan ve uluslararası düzeyde futbolun en önemli arenası konumunda olan FIFA Dünya Kupası organizasyonlarının düzenlenebilmesi için gerekli olan yatırımlar ve organizasyonun ev sahibi ülke turizmi açısından oluşturduğu etkilerin tespit edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; araştırma verileri nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmış ve FIFA Dünya Kupası organizasyonları, oluşturduğu etkiler itibariyle alınarak, 2018 yılında Rusya'nın ev sahipliğinde düzenlenen son organizasyon; yatırımlar ve elde edilen gelirler turizm sektörü açısından incelenmiştir. Çalışma; bu alandaki güncel bilgi eksikliğinin giderilerek konu ile ilgili teorik literatür alt yapısına sağlamış olduğu katkıdan dolayı önemli bilgiler içermektedir. Sonuç olarak, FIFA Dünya Kupası organizasyonları; ülke tanıtımlarında, turizmin gelişmesinde, uluslararası itibarın artırılmasında, ek istihdamın yaratılmasında, etkinlik esnasında ziyaretçi sayılarındaki artışta, sportif tesis ve altyapılarının geliştirilmesinde ev sahibi ülkelere önemli katkılar sunarken diğer yandan da; özellikle gelişmekte olan ülkelere diğer kamu hizmetlerinde azalma, daha yüksek devlet borçlanması anlamına gelen organizasyonlar olarak dikkat çekmektedir.

Keywords

FIFA world cup

Tourism

Destinations

Investment

Abstract

This study has been prepared to determine the effects of FIFA World Cup organizations on host country tourism which has an important tourist flow to destinations, requiring high investment and the most important arena of football at international level that have been organized since 1930. In accordance with this purpose; research data were collected through document analysis, one of the qualitative research techniques and last event hosted by Russia in 2018 analyzed in terms of investments, revenues and tourism sector. Study contains important information due to its contribution to theoretical literature infrastructure by eliminating the lack of current knowledge in this field. As a result, FIFA World Cup organizations; promotes significant contributions to host countries in promotion and development of tourism, increasing international reputation, creating additional employment, increasing the number of visitors during event, developing sport facilities and infrastructures but also on the other hand; organizations mean reduction in other public services and higher government debt especially in developing countries.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar.

E-posta: yacar1986@gmail.com (Y. Acar)

Makale Künyesi: Acar, Y. (2019). Dünya Kupası Organizasyonlarının Yatırımlar ve Turizm Sektörü Açısından Değerlendirilmesi: 2018 FIFA Dünya Kupası Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7 (2), 1219-1235.

DOI: 10.21325/jotags.2019.417

GİRİŞ

Spor ile ilişkili aktivitelere katılmak veya sportif faaliyetleri izlemek ve takip etmek amacıyla organizasyonların düzenlendiği destinasyonlara seyahat etme olarak tanımlanan spor turizmi (Ross, 2001: 3), küresel ölçekte oluşturduğu etkiler itibari ile önem arz eden turizm türleri arasında yer almaktadır. Geçmiş dönemlerde spor, turizm sektöründe ürünü destekleyen bir unsur olarak değerlendirilirken, artık turistik amaçlı ziyaretlerin önemli temel motivasyonlarından birini oluşturmaktadır (Argan, 2004: 162). 2014 yılında dünyada 1.2 trilyon dolara yakın büyüklüğe ulaşan turizm sektöründen spor turizminin aldığı pay 180 milyar dolar seviyelerine ulaşmış bulunmakta ve gelecekte bu rakamların artış içinde olacağı öngörülmektedir. Ayrıca; küresel turizmin büyüme oranı % 4 ile 5 arasında seyrederken; spora fiziksel olarak katılan aktif katılanlar ve seyirci kısmını oluşturan pasif katılanların (Terekli ve Çobanoğlu, 2018: 97) oluşturduğu rakamlardaki büyümeler % 14 civarında hesaplanmaktadır (TÜRSAB Spor Turizmi Raporu, 2016). Uluslararası verilerden yola çıkarak elde edilen ortalamalara göre, spor turizmi çerçevesinde seyahat eden ziyaretçilerin sadece tatil amacı güden bir ziyaretçiye göre yaklaşık 2 kat daha fazla harcama yaptığı hesaplanmıştır. Bu durum da uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmak isteyen ülkeleri daha fazla istekli bir duruma getirmektedir. Büyük spor organizasyonları; katılan aktif izleyici ve medya aracılığıyla ulaşılan seyirci sayısı bakımından uluslararası boyutta olması, büyük miktarda kamu yatırımına ihtiyaç duyması ve turist çekici gibi özellikleri bünyesinde barındırmasından dolayı, diğer organizasyonlardan farklılaşan ve oluşturduğu sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri itibari ile ön plana çıkan etkinliklerdir (Çakıcı ve Güler, 2014: 37). Ayrıca bu tür uluslararası organizasyonlar; turizmin gelişmesinde, ülkenin tanıtımında, etkinlik esnasında ziyaretçi sayılarındaki artışta ve normal durumlarda politik engellere takılabilecek sportif tesis ve altyapılarının geliştirilmesi gibi hususlarda ev sahibi ülkelere önemli katkılar sunmaktadır (Barclay, 2009: 64). Son 10 yılda dünya çapında yaklaşık 100 milyon kişi Olimpiyatlar, Dünya Kupası, Avrupa Kupası gibi büyük spor etkinliklerini yerinde izlemek için seyahat ederken, bu ziyaretçilerin yaklaşık 15 milyonluk kısmını, gerçekleştirilen spor etkinliklerini izlemek için yurt dışına çıkan ziyaretçiler oluşturmuştur. Yapılan hesaplamalar; spor etkinliklerinin peşinden yurt dışına seyahat eden kişilerin gidilen ülkelerde yaptığı harcamaların 10 milyar doları aştığını göstermektedir (TÜRSAB Spor Turizmi Raporu, 2016).

Dünya çapında geniş katılımcı ve izleyici sayılarına ulaşan ve büyük yatırımlar gerektiren uluslararası spor etkinliklerinin bu denli popüler olmasının ardında yatan sebepler; bireylerin spor turizmine katılabilmeleri için gerekli olan mali kaynaklardaki artış olarak ifade edilen ekonomik faktörler, ulaşım sektöründe yaşanan gelişmeler ve teknolojik yenilikler, tutum ve değerlerde meydana gelen değişimler olmak üzere üç ana başlık altında ele alınmaktadır. Sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri ile birçok insanın katıldığı ve izlediği uluslararası spor organizasyonlarının ev sahibi ülkeye sağladığı faydalar şu şekilde sıralanmaktadır (Ross, 2001: 4-5-7):

- Turizm endüstrisine olan yatırımları artırır
- Otel, restoran ve perakendecileri hareketlendirerek ekonomik büyüme gerçekleştirir
- Organizasyonun gerçekleştiği ülke ve şehirler ile ilgili olumlu imaj yaratılmasına katkıda bulunur
- Yeni ürün ve destinasyonların oluşmasını sağlar
- İşletme ve tesis kullanımını maksimize eder
- Toplumsal ilişkiler yaratarak, toplumsal desteği güçlendirir

- Gençlere yönelik yeni fırsatlar ve eğlence imkânları yaratır
- Destinasyona yönelik tekrarlanan ziyaretleri artırır
- Yeni altyapı imkânlarını destekler ve geliştirir
- Turizmin büyüme oranını etkiler
- Toplumun örgütsel ve pazarlama ile ilgili yeteneklerinin geliştirilmesine katkıda bulunur
- Yeni spor olanaklarının gelişimi için mali bir güvence sunar
- Spora yönelik toplumsal desteği artırır.

Uluslararası spor organizasyonları; ev sahibi ülkelere yukarıda belirtildiği üzere önemli katkılar sunarken; diğer yandan da fırsat maliyeti yüksek organizasyonlar olarak nitelendirildiği için özellikle spor alanında uzman ekonomistler tarafından eleştirilmektedir. Bu tür etkinlikler için oluşturulan altyapı ve tesis yatırımları; özellikle gelişmekte olan ülkelerde diğer kamu hizmetlerinde azalma, daha yüksek devlet borçlanması ve sonuç olarak ev sahibi ülke insanları için daha yüksek vergi oranları anlamına gelmektedir (Barclay, 2009: 64).

Araştırmanın giriş bölümünde verilen bilgiler ışığında olimpiyatlarla birlikte dünyanın en önemli uluslararası spor etkinlikleri arasında başı çeken ve 1930 yılından beri FIFA tarafından düzenlenen Dünya Kupası Organizasyonları ele alınmıştır. Ayrıca, 2018 yılında Rusya’da düzenlenmiş olan organizasyon, turizm sektörüne olan etkileri itibariyle değerlendirilmiştir.

Literatür Taraması

Uluslararası spor organizasyonları; önceden belirlenmiş bir program dâhilinde bir ya da birkaç ülke ev sahipliğinde düzenlenebilen, düzenlendiği süreler içerisinde çok sayıda ziyaretçiyi kendisine çekebilen, büyük yatırımlar gerektiren ve ev sahibi ülke imajı açısından son derece önemli etkinliklerdir (Müller, 2015: 634). Ayrıca bu tür organizasyonlar, uluslararası alanda saygınlık kazanmak, ticari ilişkiler geliştirmek ve organizasyon ile ilgili yeteneklerin ön plana çıkarılmasına fırsat tanınması açısından ev sahibi ülkeler açısından önem arz etmektedir (Kim, Choe, Kim ve Kim, 2019: 2480).

Sportif faaliyetler kapsamında düzenlenen; özellikle futbol gibi dünya çapında popüler olan, oluşturduğu piyasa ve gelirler ile son derece büyük bir endüstri haline gelen organizasyonlar uzun yıllardan beri düzenlenmesine rağmen konunun sosyo-kültürel, ekonomik, politik ve kültürel etkileri ile ilgili yapılan çalışmalar 1990’lı yıllardan itibaren artış göstermeye başlamıştır. Araştırmanın bu bölümünde uluslararası spor organizasyonları ve turizme etkileri ile ilgili literatüre katkı sunan yerli ve yabancı çalışmalar derlenmiştir.

Ross (2001) tarafından yapılan ‘Developing Sports Tourism An EGuide for Destination Marketers and Sports Events Planners’ adlı çalışmada; spor turizmi ve etkileri ele alınarak, organizasyonların destinasyon pazarlaması açısından önemi, avantaj ve dezavantajları incelenmiştir.

1930 ile 2002 yılları arasında düzenlenen 16 Dünya Kupası Finali’nin bizzat 10 tanesinde finallerde bulunan ve Türk milletine Dünya Kupası organizasyonlarını sevdiren efsane spiker Halit Kıvanç’ın kaleminden çıkan ‘Kupaların Kupası Dünya Kupası: 1930’dan 2002’ye adlı eser 2002 yılında piyasaya sürülen ve Dünya Kupaları tarihini şiirsel bir anlatımla ele alan önemli bir kaynak kitap niteliğindedir.

Argan (2004) tarafından yapılan 'Spor ve Turizm Pazarlamasının Kesişim Noktası Olarak Spor Turizmine Kuramsal Bir Bakış' adlı araştırmada; bir niş pazar olarak nitelendirilebilecek spor turizmi ile ilgili kuramsal bir çerçeve çizilmiş ve spor turizminin gösterdiği gelişim trendinin önemini koruyacağı, spor ile turizm arasındaki etkileşimli ilişkinin daha belirgin bir hale geleceği ve Türkiye'nin de büyüyen bu pastadan payını alabilmesi için spor turizmi kavramının devlet politikası çerçevesinde ele alınması gerekliliği vurgulanmıştır.

Barclay (2009) tarafından yapılan 'Predicting The Costs And Benefits of Mega-Sporting Events: Misjudgement of Olympic Proportions?' adlı araştırmada; uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmanın ekonomik faydalarının çoğu zaman abartıldığı, etkinlikler için gerekli olan maliyetlerin hafife alındığı ve bu nedenle; ekonomik açıdan, bu tür faaliyetleri düzenlemek için aday ülkeler arasındaki yoğun rekabeti açıklamanın zor olduğu belirtilmiştir.

Preuss (2009) tarafından yapılan 'Opportunity Costs and Efficiency of Investments in Mega Sport Events' adlı çalışmada; büyük spor organizasyonlarının fırsat maliyetlerini ve verimliliklerini; sosyo-ekonomik, çevresel ve politik boyutları ile değerlendirerek, konu ile ilgili ortaya çıkan görüş farklılıklarını çıkar grupları ve paydaşlar açısından ele almıştır.

Brown (2011) tarafından yapılan 'Sport, Tourism and the Olympic Games: Lessons from and Blind Spots Among the Research Community' adlı çalışmada; spor ve turizm ilişkisi incelenmiş ve uluslararası spor organizasyonlarının etkili bir planlama ile uzun vadede ev sahibi ülkelere önemli katkılar sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Fourie ve Gallego (2011) tarafından yapılan 'The Impact of Mega-Events on Tourist Arrivals' adlı araştırmada; uluslararası spor etkinliklerinin turist sayılarına olan etkisi incelenmiş ve bu tür etkinliklerin turizm talebini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ersungur ve Akıncı (2013) tarafından yapılan '2011 Universiade Kış Oyunlarının Erzurum Ekonomisi Üzerindeki Etkileri: Bir Uygulama' adlı araştırmada; oyunların bölgesel istihdam, kâr, üretim, kapasite kullanımı ve gelir üzerinde pozitif yönlü etkiler yaratarak kalkınma için önemli bir uyarıcı olduğu belirtilmiştir.

Peeters, Matheson ve Szymanski (2014) tarafından yapılan 'Tourism and the 2010 World Cup: Lessons for Developing Countries' adlı araştırmada; Güney Afrika'da düzenlenen Dünya Kupası organizasyonu ele alınarak, gelişmekte olan ülkelere ev sahipliği yapma konusunda tavsiyeler ve dikkat edilecek hususlar konusunda görüş bildirilmiştir.

Çakıcı ve Güler (2014) tarafından yapılan 'Büyük Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapmaya Değer Mi? Ekonomik Beklentiler ve Turizm Açısından Bir Değerlendirme' adlı araştırma; büyük spor etkinliklerinin olumsuz ve yetersiz etkileri üzerinde durmuş ve ev sahibi olma potansiyeli taşıyan destinasyonlar ve karar vericilere yönelik önerilerde bulunmuştur.

Güçer ve Silik (2014) tarafından yapılan 'Uluslararası Spor Organizasyonlarının Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunları'na Yönelik Bir Uygulama' adlı araştırmada; yerel halkın ekonomik maliyetler boyutu algılamaları ile bireysel özellikleri arasındaki ilişki ölçülmüş ve farklılık tespit edilmemiştir.

De Aragao (2015) tarafından yapılan ‘Economic Impacts of the FIFA World Cup in Developing Countries’ adlı araştırmada; FIFA Dünya Kupası organizasyonlarının ekonomik, altyapı, turizm ve sosyal etkileri Güney Afrika ve Brezilya ev sahipliğinde yapılan organizasyonlar özelinde değerlendirilmiş ve bu tür organizasyonların gelişmekte olan bir ülkeye, özellikle de yatırımların hızlandırılması ve proje yönetimi konusundaki teknik bilgisi açısından faydalar sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Hartman ve Zandberg (2015) tarafından yapılan "The Future of Mega Sport Events: Examining The “Dutch Approach” adlı araştırmada; 2028 Olimpiyatlarına ev sahipliği yapmak isteyen Hollanda’nın adaylık sürecinde dikkat etmesi gerekenler ile ilgili başlıklar ele alınmış ve ev sahipliğinin gerçekleşmesi durumunda ulaşılmak istenen uzun dönemli faydaların toplumsal destek ve paydaşların katkısına bağlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

2016 yılında TÜRSAB tarafından ‘TÜRSAB Spor Turizmi Raporu’ hazırlanarak; Türkiye’de spor turizmi ile ilgili rakamlar ve spor turizminin önemi ile ilgili bilgiler kamuoyuna sunulmuştur.

Atci, Unur ve Gürsoy (2016) tarafından yapılan ‘The Impacts of Hosting Major Sporting Events: Resident’s Perceptions of the Mediterranean Games 2013 in Mersin’ adlı araştırmada; yerel halkın 2013 yılında Mersin’de düzenlenen Akdeniz Oyunları’na yönelik algısı incelenmiş ve ekonomik fayda ile imaj geliştirme açısından Mersin’de yaşayan insanların oyunları desteklediği ve tekrarlanması istediği sonucuna ulaşılmıştır.

Serçek, Özaltaş ve Serçek (2018) tarafından yapılan ‘FIFA Dünya Kupasının Ekonomiye ve Turizme Etkileri’ adlı araştırmada; bir ülkede veya kentte büyük bir spor organizasyonun yapıldığı dönemde yurt dışından gelenlerin sayısında artış yaşanmakla birlikte ülke içinde de vatandaşların yurtdışı seyahatlerini azalttığı veya erteledikleri, böylece gerek yurt içi gerek yurt dışı turizm hareketlerini artıracak; döviz girdisi sağlayacak ve bölgelerarası dengesizliği giderici etkisi olduğu yönünde görüş bildirilmiştir.

Terekli ve obanoğlu (2018) tarafından yapılan ‘Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları’ adlı araştırmada; uluslararası spor etkinliklerinin ekonomik etkileri değerlendirilerek, bu tür organizasyonların ekonomik avantajları ve dezavantajları konusunda görüş beyan edilmiştir.

Amponsah, Ahmed, Kumar ve Adams (2018) tarafından yapılan ‘The Business Effects of Mega-Sporting Events on Host Cities: Anempirical View’ adlı araştırmada; uluslararası spor organizasyonlarının ev sahibi ülke imajını olumlu yönde etkilediği, ziyaretçi sayıları başta olmak üzere, ülke tanıtımı, sportif tesis ve alt yapı gibi konularda da sosyal, ekonomik ve çevresel katkılar sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma Yöntemi

Bu alışma; dünyanın en önemli sportif faaliyetleri içerisinde en üst sıralarda yer alan FIFA Dünya Kupası organizasyonlarının düzenlenebilmesi için gerekli olan yatırımlar ve organizasyon öncesi ile sonrasında ev sahibi ülke turizmi açısından oluşturduğu sosyo-ekonomik, politik ve çevresel etkilerin tespit edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda; araştırma verileri nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmış ve çalışma ile ilgili dokümanlar dünya futbolunda en önemli söz sahibi konumunda olan FIFA’nın resmi web sitesinden elde edilmiştir. Doküman inceleme yöntemi; araştırmada hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bir yöntemdir (Özdemir, 2010: 335). Çalışma kapsamında 1930

yılından beri düzenlenen Dünya Kupası organizasyonları ile ilgili genel bilgiler ve istatistiksel veriler sunulmuş olup, 2018 yılında Rusya'nın ev sahipliğinde 11 şehirde düzenlenen son organizasyon; yatırımlar, elde edilen gelirler ve turizm sektörü açısından detaylı bir biçimde ele alınmıştır.

FIFA Dünya Kupası Organizasyonları

Futbolun dünya çapındaki en üst düzeyde yetkili kuruluşu olan FIFA (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği-Federation International de Football Association), dünya uluslarının yer alacağı bir futbol turnuvası organize etme amacı ile 21 Mayıs 1904 yılında; Danimarka, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç ve İsviçre tarafından Paris'te kurulmuştur. Merkezi İsviçre'nin Zürih kentinde bulunan ve 211 ülkedeki ulusal futbol federasyonlarının üye olduğu FIFA; futbol turnuvaları düzenlemenin yanı sıra, dünya futbolunu yöneten, kuralları belirleyen ve değiştiren kuruluştur (FIFA Tarihi, 2018). Kuruluş amacına uygun olarak, kurulduktan 26 yıl sonra; 1930 yılında ilk olarak Uruguay'da düzenlenen ve o dönemki FIFA Başkanı Jules Rimet'in adıyla oynanan Dünya Kupası; dört yılda bir FIFA tarafından seçilen üye ülkeler tarafından düzenlenmektedir. Daha önce Jules Rimet Kupası olarak oynanan organizasyon, 1974 yılında Batı Almanya'da ilk kez FIFA Dünya Kupası adıyla düzenlenmeye başlanmıştır (Dünya Kupası Tarihi, 2018). Futbol dünyasının uluslar düzeyinde en önemli organizasyonuna II. Dünya Savaşı sırasında 2 defa ara verilmiş ve 21. FIFA Dünya Kupası 2018 yılında Rusya'nın ev sahipliğinde düzenlenmiştir (Serçek, Özaltaş ve Serçek, 2018: 71).

Tablo 1'de; 1930 yılından beri düzenlenen FIFA Dünya Kupası organizasyonlarına bağlı olarak oluşan ziyaretçi hareketliliğini gösteren, kupaya ev sahipliği yapan ülkeler ve izleyicilere ait istatistiksel bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1: 1930-2018 Yılları Arasında Düzenlenen FIFA Dünya Kupası Organizasyonuna Ait Bilgiler

Yıl	Ev sahibi ülke	Stadyum/Şehir Sayısı	Takım sayısı	Karşılaşma sayısı	Toplam İzleyici sayısı	Ortalama İzleyici Sayısı
2018	Rusya	12/11	32	64	3,031,768	47,371
2014	Brezilya	12/12	32	64	3,429,873	53,592
2010	Güney Afrika	10/9	32	64	3,178,856	49,670
2006	Almanya	12/12	32	64	3,359,439	52,491
2002	Güney Kore/Japonya	20/20	32	64	2,705,197	42,269
1998	Fransa	10/10	32	64	2,785,100	43,517
1994	A.B.D.	9/9	24	52	3,587,538	68,991
1990	İtalya	12/12	24	52	2,516,215	48,389
1986	Meksika	12/11	24	52	2,394,031	46,039
1982	İspanya	17/14	24	52	2,109,723	40,572
1978	Arjantin	6/5	16	38	1,545,791	40,679
1974	Batı Almanya	9/9	16	38	1,865,753	49,099
1970	Meksika	5/5	16	32	1,603,975	50,124
1966	İngiltere	8/7	16	32	1,563,135	48,848
1962	Şili	4/4	16	32	893,172	27,912
1958	İsveç	12/12	16	35	819,810	23,423
1954	İsviçre	6/6	16	26	768,607	29,562
1950	Brezilya	6/6	13	22	1,045,246	47,511
1938	Fransa	10/10	15	18	375,700	20,872
1934	İtalya	8/8	16	17	363,000	21,353
1930	Uruguay	3/1	13	18	590,549	32,808

Kaynakça: 1930-1978 yıllarına ait bilgiler; www.statista.com ve 1982-2018 yıllarına ait bilgiler; www.fifa.com'a ait kaynaklardan elde edilen verilerden faydalanılarak hazırlanmıştır.

1994 yılında İngiltere'de yayımlandığında dünya çapında büyük ilgi gören ve Simon Kuper tarafından kaleme alınarak birçok dile çevrilen 'Futbol Asla Sadece Futbol Değildir' adlı eser, futbolun oluşturduğu endüstrinin ve ilişkilerin büyüklüğünü kanıtlayan ayrıca; dünyanın bir topun etrafında döndüğünü gözler önüne seren; futbolu sosyo-ekonomik, kültürel ve politik yönleriyle ele alan önemli bir eserdir. Endüstrileşen dünyada küreselleşme ile birlikte uluslararası spor organizasyonları; sosyo-ekonomik, politik, kültürel ve teknolojik bir araç olarak görülmekte, yayın gelirleri, izlenme ve yapılan sponsorluk anlaşmaları ile birlikte küresel ekonominin ayrılmaz parçalarından biri haline gelmiştir (Serçek vd, 2018: 71).

Küresel ölçekte spor pazarlamasının en büyük arenalarından biri haline gelen FIFA Dünya Kupası organizasyonları sadece futbol takımlarının performanslarıyla değil, FIFA'nın gelirleri, sponsorluklar ve reklam filmleri ile de dünya gündemini meşgul etmektedir (Kışın, 2018).

FIFA'nın ilk kez İspanya'daki 1982 Dünya Kupası için sponsorlarla imzaladığı anlaşmanın ardından FIFA gelirlerinin yaklaşık % 90'lık kısmını Dünya Kupası organizasyonlarının yayın hakları oluşturmaktadır. Aşağıda sunulan Tablo 2'de FIFA'nın Dünya Kupası organizasyonlarından; naklen yayın ve isim hakları, bilet satışları, özel etkinlikler, reklam ve sponsorluk gelirleri, stadyum çevrelerinde oluşturulan 'vergiden muaf' alanlar gibi kalemlerden elde ettiği gelirler yıllar itibariyle gösterilmektedir.

Tablo 2: FIFA'nın Dünya Kupası Organizasyonlarından Elde Ettiği Gelirler

Organizasyon	Elde Edilen Gelir
2018 FIFA Rusya Dünya Kupası	6 Milyar Dolar (Gökçe, 2018)
2014 FIFA Brezilya Dünya Kupası	3 Milyar Dolar (Euronews, 2015)
2010 FIFA Güney Afrika Dünya Kupası	2.29 Milyar Dolar (Euronews, 2015)
2006 FIFA Almanya Dünya Kupası	2,7 Milyar Dolar (Akşar, 2018)
2002 FIFA Güney Kore-Japonya Dünya Kupası	562,5 Milyon Dolar (2002 Dünya Kupası Gelirleri, 2010)
1998 FIFA Fransa Dünya Kupası	853 Milyon Euro (Özpeynirci, 2002)
1994 FIFA Amerika Dünya Kupası	72 Milyon Euro (Akşar, 2008)
1990 FIFA İtalya Dünya Kupası	59 Milyon Euro (Akşar, 2008)
1982 FIFA İspanya Dünya Kupası	23,5 Milyon Dolar (1982 Dünya Kupası Gelirleri, 2010)
1978 FIFA Arjantin Dünya Kupası	17 Milyon Dolar (1978 Dünya Kupası Gelirleri, 2010)

Tablo 2'de gösterildiği üzere; FIFA, Dünya Kupası organizasyonlarından elde ettiği gelirleri 1978 yılından 2018 yılına kadar geçen süre zarfında özellikle sponsorların desteği ile 400 katı kadar arttırmayı başarmıştır. Yukarıda gösterilen rakamlar FIFA Dünya Kupası organizasyonlarına sponsorların gösterdiği ilgiyi ve futbol endüstrisinin ulaştığı boyutları gösterir niteliktedir.

2018 FIFA World Cup Russia ve Turizm Sektörüne Etkisi

FIFA Dünya Kupası gibi uluslararası spor organizasyonları; kısa süreli etkinlikler olmakla birlikte ev sahibi ülkeler açısından uzun vadeli; sosyo-ekonomik, çevresel, politik ve fiziksel etkilere sahip ve başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için öncesinden uzun süre planlama gerektiren, gerçekleştiği süre zarfında dünya kamuoyunun gözlerini ev sahibi ülkeye çevirdiği organizasyonlardır (Preuss, 2009: 135).

14 Haziran- 15 Temmuz 2018 tarihleri arasında Rusya'nın ev sahipliğinde 11 şehir ve 12 stadyumda (FIFA Dünya Kupası Destinasyonlar, 2018) gerçekleşen Dünya Kupası Organizasyonu, 14.2 milyar Amerikan doları harcanarak

1930 yılından beri düzenlenen organizasyonlar içerisinde en yüksek maliyetli organizasyon olma özelliğini taşımaktadır. Bu rakam, Rusya'nın 2010 yılında organizasyonu düzenleme hakkını elde ettiğinde planladığı bütçenin yaklaşık 12 katı büyüklüğüne ulaşmıştır. Dünya Kupası Organizasyonu kapsamında ülkedeki yatırım pastasından en çok faydalanan kalemlerin başında, 6,1 milyar dolarlık yatırımla altyapı, 3,5 milyar dolarla stadyum inşaatları ve 700 milyon dolarlık yatırımla konaklama yatırımları yer almaktadır (Uzkesici, 2018). Bu yatırımlar; Rusya'da düzenlenen organizasyondan en fazla faydalanan sektörlerin başında turizm sektörünün olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Organizasyonun gerçekleştiği tarihlerde müsabakaların gerçekleştiği şehirler olan; Moskova, St. Petersburg, Soçi, Yekaterinburg, Saransk, Rostov, Kazan, Kaliningrad, Samara, Volgograd ve Nijniy Novgorod şehirlerini ziyaret eden yabancı turist sayılarında bir önceki yıla göre % 15'lik ve yerli turist sayısında ise % 20 ile 25'lik oranda bir artış yaşanmıştır. Dünya Şampiyonası Organizasyon Komitesi'nin açıkladığı rakamlara göre 630 bin yabancı ziyaretçi organizasyon için Rusya'ya giriş yapmış ve müsabakaların gerçekleştiği destinasyonlarda konaklama işletmelerinin doluluk oranları % 100 seviyelerine ulaşmıştır (Dünya Kupası Ziyaretçi Rakamları; 2018). Rusya imajını dünya kamuoyunda olumlu seviyeye çeken şampiyona esnasında Rus Sberbank tarafından yapılan araştırmada, yabancı ziyaretçilerin söz konusu dönemde bilet ve otel harcamaları dışında yaklaşık 1.5 milyar dolar harcadığı kamuoyuna duyurulmuştur (Rusya Dünya Kupası Gelirleri, 2018). Ayrıca turnuva boyunca maç başına ortalama 47,371 ve toplamda 3.031.768 biletli seyirci maçları stadyumda izlemiştir (FIFA Rusya Dünya Kupası Resmi Biletli Seyirci Rakamları, 2018).

Kupaya hazırlık sürecini kapsayan 2013-2018 yılları arasındaki yatırım döneminde Rusya'nın GSYİH 'sine toplam 867 milyar rublelik (yaklaşık 14,5 milyar dolar) büyüme eklenmiştir. Organizasyon kapsamında gerçekleşen turizm ve altyapı yatırımlarının da Rusya ekonomisine 2023 yılına kadar yıllık 150 ile 210 milyar rublelik (2,5 milyar ile 3,5 milyar dolar) ilave katkı sunması beklenmektedir. Dünya Kupası Organizasyonları ev sahibi ülkelerde istihdam rakamları üzerinde de olumlu etkiler yaratan önemli bir etken olarak dikkat çekmektedir. Rusya'da Dünya Kupası hazırlıklarına yönelik büyük kısmı inşaat ve turizm sektörlerinde olmak üzere toplam 220 bin kişi istihdam edilirken, 2023 yılına kadar olan süreçte organizasyon sayesinde; yatırımlara bağlı olarak yılda ortalama 150 bin kişilik yeni istihdam alanı ve Rus hükümetine de yıllık 20 ila 30 milyar rublelik (yaklaşık 500 milyon dolar) ilave vergi geliri sağlanacağı öngörülmektedir. Rus hükümeti tarafından yapılan açıklamalarda, 2013-2018 döneminde Dünya Kupası'na yönelik yatırımlar sayesinde Rus ekonomisinin yıllık % 1 ek büyüme kaydettiği, enflasyonun % 0,2 ile 0,3 düzeyinde artış gösterdiği ve Rus rublesine artan talep sayesinde dolar karşısında % 2 ile 3 oranında değer kazandığı belirtilmiştir. Dünyanın önde gelen kredi derecelendirme kuruluşlarından olan Moody's tarafından yapılan açıklamada; Rusya'daki gıda, konaklama, iletişim ve ulaştırma sektörlerinin kupadan geçici bir fayda sağladığını ve turnuva nedeniyle Rusya'nın kurumsal sektörlerinde ise bir iyileşme görülmediği ancak; ulaşım hizmetlerinde yaşanan talep artışına bağlı olarak organizasyondan en çok faydalanan sektörlerin başında ulaşım sektörünün geldiği kaydedilmiştir (Dünya Kupası ve Ekonomik Etkileri, 2018).

Ayrıca; Rusya Tur Operatörleri Birliği (ATOR) tarafından 2018 FIFA Dünya Kupası'nın Rus ekonomisine katkısının 14,5 milyar doları geçtiği açıklanmıştır (ATOR, 2018).

Sonuç ve Öneriler

Uluslararası spor organizasyonlarını sadece öncesinde yapılan hazırlıklar, yapılan yatırımlar ya da organizasyon esnasında oluşan ilgi ile değerlendirmek etkinliğin etkilerinin ve ev sahibi ya da sponsorlar tarafından elde edilmek istenen uzun süreli faydaların anlaşılması bakımından yetersiz kalacaktır. Çünkü bu tür organizasyonlar oluşturduğu etkiler itibariyle uzun süre içerisinde planlanması gereken kapsamlı etkinlikler olmakla birlikte, sürdürülebilir faydaları ya da beklenmeyen sonuçları da uzun dönemde ortaya çıkan faaliyetlerdir.

FIFA Dünya Kupası gibi organizasyonların gelişmekte olan bir ülkeye, özellikle de yatırımların hızlandırılması ve proje yönetimi konusundaki teknik bilgi açısından faydalar sağlayabilmektedir. Öte yandan, organizasyonlara ev sahipliği yapmış gelişmiş ülkelerde görülen sürdürülebilir nitelikte olan yararlar; Brezilya ve Güney Afrika örneklerinde olduğu gibi gereksiz ve plansız harcamalar ile kolayca yok olabilmektedir (De Aragao, 2015: 18). Bu durum, ev sahibi ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ve stratejik planlama ilkeleri doğrultusunda hareket etmeleri ile uluslararası spor organizasyonları için yapılan yatırımları verimli ve etkin kullanabilme ilişkisi hakkında fikir yürütülmesine yardımcı olmaktadır.

Birçok ülke, dört yılda bir organize edilen Dünya Kupası'na ev sahipliği yapabilmek için kıyasıya rekabet içerisine girmekte ve turnuvayı düzenleme hakkı elde ettiği takdirde de milyar dolarlık yatırımlar yapmaktadırlar. Turnuvayı düzenlemek için FIFA'ya başvuruda bulunan ülkeler, ulaşım, konaklama ve stadyumlar başta olmak üzere belirli alanlara yapılacak yatırımlar konusunda FIFA'ya teminat vermekte ve yatırım harcamaları genel olarak milyar dolarlar ile ifade edilmektedir. Fakat büyük spor organizasyonların etkileri konusunda uzman olan ekonomistler, Dünya Kupası'na ev sahipliği yapmanın, yatırımlara değmeyeceği ve bu yatırımların alternatif yatırımlara yönlendirilmesinin ülke ekonomileri açısından daha olumlu geri dönüşler sağlayacağı yönünde genel bir görüş beyan etmektedirler. Dünya Kupası hazırlıkları için yaklaşık olarak 14 milyar dolar harcama yapan Brezilya'nın en pahalı Dünya Kupası stadyumunun otopark olarak kullanılması da bu görüşü destekler nitelikte çarpıcı bir örnektir. Ayrıca, Brezilya Ulusal Denetçiler Mahkemesi, Dünya Kupası'na yapılan kamu harcamalarının, tüm ülkenin sosyal yardım ücretlerini iki kez karşılamaya yeteceği sonucuna ulaşmış, bu durum da; turnuva hakkını elde ettiği günden beri ev sahipliğini şiddetli bir biçimde protesto eden bir kısım Brezilya halkının tepkisinin yerinde olduğunu destekler niteliktedir. Eldeki rakamlar ve geleceğe yönelik tahminler; 2023 yılı itibariyle Dünya Kupası organizasyonlarının uluslararası ölçekte toplam ekonomik etkisinin yaklaşık 31 milyar dolara ulaşacağını işaret etmektedir. Dünya Kupası ya da benzeri büyük bir spor etkinliğine ev sahipliği yapmak; turist çekmesi, önemli altyapı projelerini başlatması ve ev sahibi ülkeleri yatırım alanı olarak göstermesi gibi özellikler ile bir ülkenin ekonomisine ve sosyal hayatına katkı sunmaktadır. Ancak büyük spor etkinlikleri yüzbinlerce taraftarın ilgisini çekmesinin yanında; yerleşik turist akışlarını bozarak, bu kişi ve grupları cazibe merkezlerinden uzaklaştırabilmektedir. Örnek olarak; Güney Afrika'da düzenlenen 2010 Dünya Kupası'ndan önce, turnuva için ülkeye yaklaşık olarak 450 bin turist geleceği tahmin edilmiş, fakat turnuva esnasında bu miktarın sadece üçte ikisi kadar turist ülkeyi ziyaret etmiştir (Altan, 2018). Elde edilen bilgiler doğrultusunda büyük ölçekli etkinliklerin sonuçları değerlendirildiğinde uluslararası etkinliklerin ev sahibi ülkeler üzerinde meydana getirdiği olumlu ve olumsuz ekonomik, sosyal ve çevresel etkiler aşağıdaki gibi özetlenebilmektedir (Uluslararası Spor Organizasyonların Ev Sahibi Ülkeler Üzerindeki Etkileri: 2016):

Olumlu ekonomik etkiler:

- Turizm sektörünün gelişmesi
- Organizasyon esnasında turistlerin etkinliğin gerçekleştiği destinasyonları ziyaret etme ve etkinliğin bir parçası olma arzusu
- Ekonomik büyümeye katkıda bulunması
- Yerel ticaret fırsatlarının oluşturulması
- Yüksek miktarda döviz girdisi sağlaması
- Organizasyondan kaynaklı ek istihdamın yaratılması
- Bölgesel işbirliklerinin geliştirilmesi
- Destinasyonun pazarlanması için önemli fırsatların elde edilmesi

Olumsuz ekonomik etkiler:

- Yatırım faaliyetlerinden kaynaklı kamu borçlarının artması
- Plansız yatırımlar neticesinde halka ekstra vergi yükü oluşması
- Fırsat maliyetleri
- Döviz girişlerine bağlı olarak ülkede enflasyonun artması
- Sponsorluk anlaşmalarından elde edilen gelirlerin ev sahiplerinden ziyade organizasyonları düzenleyen komitelere kalması

Olumlu sosyal etkiler:

- Uluslararası alandaki itibarın artırılması ve önemli bir organizasyona ulusça ev sahipliği yapmanın vermiş olduğu gurur
- Ülke tanıtımına katkı ve toplumsal desteğin artması
- Ülke kültürünün ve sahip olduğu çekiciliklerin tanıtılması
- Organizasyon için inşa edilmiş tesislerin sosyal hayata sunmuş olduğu katkı
- Kamu refahının artması
- Ülke imajına olumlu katkı
- Gerekli fiziki özelliklere sahip nitelikli tesisler vasıtasıyla spor ile halkın buluşmasının sağlanması

Olumsuz sosyal etkiler:

- Güvenlik sorunları
- Yapılan yatırımlara bağlı olarak vatandaşların gelecekle ilgili kaygı taşımaları
- Ülke vatandaşlarının organizasyona ev sahipliği yapma konusundaki gönülsüzlükleri ve kaynakların daha etkin kullanılması yönündeki baskıları

Olumlu çevresel etkiler:

- Kentsel altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi
- Sportif tesisler ile ilgili altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi
- Altyapı ve üst yapı imkânlarının iyileştirilmesi

Olumsuz çevresel etkiler:

- Etkinlik sonrasında ihtiyaç duyulmayacak alt yapı ve sosyal tesislerinin ortaya çıkması ve destinasyonun dokusuna zarar vermesi
- Ev sahibi ülkelerdeki taşıma kapasitelerinin aşılması
- Organizasyon esnasında artan ziyaretlere bağlı yaşanan çevre sorunları

Küresel ölçekte futbol endüstrisi, yatırımların boyutu, izlenme oranları, taraftar sayıları, naklen yayın gelirleri ve organizasyonların turizm sektörüne olan olumlu etkileri dikkate alındığında bu büyüklükte ve uluslararası çapta düzenlenen yüksek maliyetli organizasyonların aday ülkeler tarafından çok iyi planlanması, halkın desteğinin sağlanması, toplumsal uyumsuzlukların engellenmesi, fırsat maliyetlerinin doğru bir şekilde hesaplanması ve elde edilen faydaların ev sahibi ülkeler açısından sürdürülebilir olmasının sağlanması, organizasyonların olumlu etki oluşturması bakımından hayati önem taşımaktadır. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu büyüklükteki organizasyonlar etkileri itibari ile son derece titiz bir şekilde değerlendirilmeli, fırsat maliyetleri çok iyi hesaplanmalıdır. Ayrıca; turizm, şehir planlaması, kamu yönetimi, çevre mühendisliği, ekonomi, spor ve uluslararası mevzuat gibi konu ile ilgili alanlarda uzman bir ekip oluşturularak farklı göstergeler dikkate alınmalı, daha önce bu tür organizasyonlara ev sahipliği yapmış benzer gelişmişlik düzeyinde olan ülkelerin yapmış olduğu hatalardan önemli dersler çıkartılmalı ve ev sahipliği konusunda adaylık süreçlerinde emin adımlar atılmalıdır.

Son olarak; gelecekte ülkelerin gelişmişlik düzeylerine, organizasyon için ayrılan kaynakların ve yapılan harcamaların boyutlarına göre, organizasyon sonrası dönemde oluşan etkilere göre ev sahipliği yapmış ülkeler üzerindeki etkiler ile ilgili kıyaslama imkânı sunan ya da bu tür etkinliklere katılan izleyicilerin demografik özelliklerini dikkate alarak hazırlanmış nitelikli araştırmaların, Türkiye’de konu ile ilgili bilgi birikimine, teorik altyapıya ve ilgili alanda çalışma yapan araştırmacılara önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akşar, T. (2008). 1990-1994 FIFA Dünya Kupası Gelirleri. <https://www.dunya.com/kose-yazisi/naklen-yayin-gelirleri-ne-olacak-i/2989> (Erişim Tarihi: 07.02.2019).
- Akşar, T. (2018). 2006 FIFA Almanya Dünya Kupası Gelirleri <https://www.dunya.com/kose-yazisi/dunya-kupasi-ne-kazandiracak/20420> (Erişim Tarihi: 07.02.2019).
- Altan, S. (2018). Dünya Kupası'na Ev Sahipliği Yapmak, Ekonomik Açıdan Mantıklı mı? <https://pazarlamasyon.com/dunya-kupasina-ev-sahipligi-yapmak-ekonomik-acidan-mantikli-mi/> (Erişim Tarihi: 18.01.2019)
- Amponsah, C. T., Ahmed, G., Kumar M. & Adams, S. (2018). The Business Effects of Mega-Sporting Events on Host Cities: An Empirical View. *Problems and Perspectives in Management*, 16(3), 324-336.
- Argan, M. (2004). Spor ve Turizm Pazarlamasının Kesişim Noktası Olarak Spor Turizmine Kuramsal Bir Bakış. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Güz, 15 (2), 158-168.

- Atci, D., Unur, K. & Gürsoy, D. (2016). The impacts of Hosting Major Sporting Events: Resident's Perceptions of the Mediterranean Games 2013 in Mersin. *International Review of Management and Marketing*, 2016, 6(1), 139-145.
- ATOR, (2018). 2018 FIFA Dünya Kupası'nın Rus Ekonomisine Katkısı <https://Tr.Sputniknews.Com/Rusya/201810171035694660-Dunya-Kupasi-Rus-Ekonomisine-Katkisi-Milyar-Dolarlar/> (Erişim Tarihi: 10.02.2019).
- Barclay, J. (2009). Predicting the Costs and Benefits of Mega-Sporting Events: Misjudgement of Olympic Proportions? *Economics Affairs*, 29 (2), 62-66.
- Brown, G. (2011) Sport, tourism and the Olympic Games: Lessons from and Blind Spots Among The Research Community, *Journal of Sport & Tourism*, 16:4: 279-283.
- Çakıcı, C. & Güler, O. (2014). Büyük Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapmaya Değer Mi? Ekonomik Beklentiler ve Turizm Açısından Bir Değerlendirme, ss:37-50, 18 Nisan 2014, 3.Doğu Akdeniz Sempozyumu, Mersin. ISBN:978-605-4940-06-6.
- De Aragao, M. M. M. (2015). Economic Impacts of FIFA World Cup in Developing Countries. Honors Theses, Western Michigan University Lee Honors College, USA.
- Dünya Kupası Ekonomik Etkileri (2018). <https://www.trtspor.com.tr/haber/futbol/dunyadan-futbol/dunya-kupasinin-rusya-ekonomisinekatkisi-aciklandi-164555.html> (Erişim Tarihi: 28.01.2019).
- Dünya Kupası Tarihi (2018). <https://www.cnnturk.com/spor/dunya-kupasi/bati-almanya-1974-dunya-kupasi-tarihi-turkiye-ilk-kez-televizyondan-izledi> (Erişim Tarihi: 25.01.2019).
- Dünya Kupası Ziyaretçi Rakamları (2018). <http://www.turkrus.com/626075-630-bin-ziyaretci-geliyor-rusyada-dunya-kupasi-icin-oteller-doldu-yer-araniyor-xh.aspx> (Erişim Tarihi: 05.02.2019).
- Ersungur, Ş.M. & Akkınıcı, M. (2013). 2011 Üniversitede Kış Oyunlarının Erzurum Ekonomisi Üzerindeki Etkileri: Bir Uygulama. *Journal of Yasar University*, 30 (8) 5064-5085.
- FIFA Tarihi (2018). <https://www.fifa.com/about-fifa/home-of-fifa/> (Erişim Tarihi: 22.01.2019).
- FIFA Dünya Kupası Destinasyonlar (2018). <https://www.fifa.com/worldcup/destination/> (Erişim Tarihi: 01.02.2019).
- FIFA Rusya Dünya Kupası Resmi Biletli Seyirci Rakamları (2018). https://resources.fifa.com/mm/document/fifafacts/mencompwc/51/97/30/144091-factsheet-fifaworldcupcomparativestatistics1982-2014_neutral.pdf (Erişim Tarihi: 25.02.2019).
- Fourie, J. & Gallego, M. S. (2011). The Impact of Mega-Sport Events on Tourist Arrivals. *Tourism Management*, 32, 1364-1370.

- Gökçe, A. (2018). 2018 FIFA Rusya Dünya Kupası Gelirleri. Atilla Gökçe, Dünya Kupası Dünyanın Parası. <http://www.milliyet.com.tr/atilla-gokce/dunya-kupasi-dunyanin-parasi--2691551-skorerer-yazar-yazisi/> (Erişim Tarihi: 06.02.2019).
- Güçer, E. & Silik, C. E. (2014). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunları'na Yönelik Bir Uygulama. *International Journal of Science Culture and Sport, Special Issue 1*, 148-170.
- Hartman, S. & Zandberg, T. (2015) "The Future of Mega Sport Events: Examining the “Dutch Approach” to legacy planning", *Journal of Tourism Futures*, 1 (2): 108-116,
- Kıvanç, H. (2002). Kupaların Dünya Kupası 1930'dan 2002'ye. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: İstanbul.
- Kim H, Choe Y, Kim D, Kim JJ. (2019). For Sustainable Benefits and Legacies of Mega-Events: A Case Study of the 2018 PyeongChang Winter Olympics from the Perspective of the Volunteer Co-Creators. *Sustainability*. 11(9): 2473-2488.
- Kişin, B. 2018. 2018 FIFA Dünya (Pazarlama) Kupası, <https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/2018-fifa-dunya-pazarlama-kupasi/> (Erişim Tarihi: 18.01.2019).
- [Müller, M. \(2015\) What Makes An Event A Mega-Event? Definitions And Sizes, *Leisure Studies*, 34:6, 627-642.](#)
- [Özdemir, M. \(2010\). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntem Bilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11\(1\), 323-34](#)
- Özpeynirci, E. (2002). 1998 FIFA Fransa Dünya Kupası Gelirleri. <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/dunya-kupasi-853-milyon-euroya-ekranlara-yansiyor-77180> (Erişim Tarihi: 10.02.2019).
- Peeters, T., Matheson, V. & Szymanski, S. (2014). Tourism and the 2010 World Cup: Lessons for Developing Countries. *Journal of African Economies*, 23 (2), 290–320.
- Preuss, H. (2009) Opportunity Costs and Efficiency of Investments in Mega Sport Events. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 1(2), 131-140.
- Ross, S. D. (2001). “Developing Sports Tourism: An e Guide for Destination Marketers and Sports Events Planners”. National Laboratory for Tourism and E-Commerce, Illinois.
- Rusya Dünya Kupası Gelirleri (2018). <https://www.turizm gazetesi.com/news.aspx?id=86283> (Erişim Tarihi: 02.02.2019).
- Serçek, G. Ö., Özaltaş, H. N., Serçek, S. (2018). FIFA Dünya Kupasının Ekonomiye ve Turizme Etkileri. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 8, (2/1), 69-79.
- Terekli, M. S. & Çobanoğlu, H. O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları. *The Journal of Social Sciences*, 2 (3), 35-107.
- TÜRSAB Spor Turizmi Raporu. (2016). <https://www.tursab.org.tr/sektorel-raporlar> (Erişim Tarihi: 18.01.2019).

- Uluslararası Organizasyonların Ev Sahibi Ülkeler Üzerindeki Etkileri (2016). <https://gayrimenkulturkiye.com/2016/09/22/mega-etkinliklerin-kent-uzerine-etkileri/> (Erişim Tarihi: 10.02.2019).
- Uzkesici, D. (2018). Ekonomi ve Taraftar Ekseninde 2018 FIFA Dünya Kupası. <https://pazarlamasyon.com/ekonomi-ve-taraftar-ekseninde-2018-fifa-dunya-kupasi/> (Erişim Tarihi: 15.01.2019).
- 1930-2018 FIFA Dünya Kupası Organizasyonu ve Ev Sahibi Ülkeler (2018). <https://www.statista.com/statistics/264441/number-of-spectators-at-football-world-cups-since-1930/>. (Erişim Tarihi: 12.01.2019).
- 1930-2018 FIFA Dünya Kupası Organizasyonu ve Ev Sahibi Ülkeler (2018). https://resources.fifa.com/mm/document/fifafacts/mencompwc/51/97/30/144091-factsheet-fifaworldcupcomparativestatistics1982-2014_neutral.pdf. (Erişim Tarihi: 12.01.2019).
- 1978, 1982 ve 2002 FIFA Dünya Kupası Gelirleri (2010). <https://t24.com.tr/haber/dunya-kupasinin-ekonomik-yuzu,80174> (Erişim Tarihi: 06.02.2019).
- 2010-2014 FIFA Dünya Kupası Gelirleri (2018). <https://tr.euronews.com/2015/05/31/dunya-futbolunun-patronu-fifa-parayi-nereden-kazanip-nereye-harciyor> (Erişim Tarihi: 07.02.2019).

Evaluation of World Cup Organizations by Investments and Tourism Sector: Sample of 2018 FIFA World Cup

Yusuf ACAR

Aksaray University, Faculty of Tourism, Aksaray/Turkey

Extensive Summary

Sports tourism is one of the most important types of tourism with its global impact which is defined as traveling to destinations with activity in order to participate in sports related activities or to follow sports activities (Ross, 2001: 3).

This study has been prepared to determine the effects of FIFA World Cup organizations on host country tourism which has an important tourist flow to the destinations, requiring high investment and the most important arena of football at international level that have been organized since 1930.

In the past, sports have been considered as an element that supports the product in the tourism sector, but today it is one of the most important motivations of most of the tourist visits (Argan, 2004: 162). In 2014, the share of sports tourism in the tourism sector, which has reached around 1.2 trillion dollars in the world, has reached 180 billion dollars and it is foreseen that these figures will increase in the future. Over the last 10 years, around 100 million people have traveled around the world to watch major sporting events such as the Olympics, the World Cup, the European Cup And approximately 15 million of these tourists who visited abroad to watch the sporting events. The activities that are popular around the world, such as football, have been organized for many years, but studies on the socio-cultural, economic, political and cultural impacts of the subject have started to increase since the 1990s. Within the scope of the research, domestic and foreign studies were compiled that contribute to the literature related to international sport organizations and their effects on tourism.

In accordance with the aim of study; research data were collected through document analysis, one of the qualitative research techniques and the last event held in 11 cities hosted by Russia in 2018 analyzed in terms of investments, revenues and tourism sector.

International sport organizations such as the FIFA World Cup; short-term activities but long-term in terms of host countries; socio-economic, environmental, political and physical effects that have long-term planning to be carried out successfully for a long time, during the realization of the world public opinion turned into the host country (Preuss, 2009: 135).

The reasons behind the fact that international sporting events are so popular and reach a large number of viewers around the world; which require large investments, economic factors, technological innovations, changes in attitudes and values are discussed under three main headings. The benefits of international sports organizations to the host country are as follows (Ross, 2001: 4-5-7):

- Increases investments in tourism industry
- Provides economic growth by mobilizing hotels, restaurants and retailers
- Contributes to the creation of a positive image of the countries and cities where the organization took place
- Creates new products and destinations
- Maximizes business usage
- Creates social relations and strengthens social support
- Create new opportunities and entertainment opportunities for young people
- Increases revisittings to destinations
- Support and develop new infrastructure opportunities
- Affects the growth rate of tourism
- Contributes to the development of organizational and marketing skills of the society
- Provides financial assurance for the development of new sports opportunities
- Increases social support for sports.

In the light of the information given in the introduction of the survey, the World Cup, organized by FIFA since 1930, which are the leading international sports events of the world together with the Olympics, were evaluated in general and the organization organized in Russia in 2018 was evaluated in terms of their impact on the tourism sector.

The World Cup organized by Russia in 14 cities and 12 stadiums (FIFA World Cup Destinations, 2018) between 14 June and 15 July 2018 was the most costly among the organizations since 1930 by spending 14.2 billion USD. This figure has reached 12 times the size of the planned budget when Russia achieved the right to organize the cup in 2010. Within the scope of the World Cup Organization, the most important beneficiaries of the investment cake in the country are infrastructure with an investment of 6.1 billion dollars, stadium constructions with 3.5 billion dollars and accommodation investments with 700 million dollars. The number of foreign tourists visiting increased by 15%, and domestic tourists increased by 20% to 25% compared to the previous year cities where the competitions take place; Moscow, St. Petersburg, Sochi, Yekaterinburg, Saransk, Rostov, Kazan, Kaliningrad, Samara, Volgograd and Nizhny Novgorod. According to the figures announced by the World Championships Organizing Committee, 630 thousand foreign tourists visited Russia for the organization. In the destinations where competitions took place, the occupancy rates of the accommodation establishments reached 100% (World Cup Visitor Figures; 2018). In the survey conducted by the Russian Sberbank, it was announced to the public that foreign visitors spent about \$ 1.5 billion in the same period except for tickets and hotel expenditures (Russia World Cup Revenues, 2018). In addition, 47,371 per game and a total of 3,031,768 tickets were followed by the spectators in the stadium (FIFA Russia World Cup Official Ticket Audience Figures, 2018).

As a result, FIFA World Cup organizations; promotes significant contributions to the host countries in the promotion of tourism, development of tourism, increasing international reputation, creating additional employment, increasing the number of visitors during the event, developing sport facilities and infrastructures but also on the other hand; the organization means reduction in other public services, and higher government debt especially in developing countries (Barclay, 2009: 64). When the results of large-scale activities are evaluated, the positive and negative

effects of the international activities on the host countries can be summarized as follows (The Effects of International Organizations on Host Countries: 2016):

Positive effects:

- Development or improvement of urban and sports infrastructure
- Increasing reputation in the international arena
- Development of tourism sector
- Increasing public welfare
- Establishing local trade opportunities
- Creation of additional employment from the organization
- Achieving important opportunities for marketing of destinations
- Development of regional cooperation

Negative effects

- Increase in public debt due to investment activities and extra tax burden on the public
- Opportunity costs
- The emergence of infrastructure and social facilities that will not be needed after the event and damaging the texture of the destination
- Security problems

It is necessary to plan very well organized organizations of this size and internationally by the candidate countries because of size of investments, ratings, number of fans, broadcasting revenues and the effects of organizations on the tourism sector. In addition, the support of the public, the correct calculation of opportunity costs and the sustainability of the benefits for the host countries are important in terms of the positive effect of the organization.